

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0368/2010

13.12.2010

JELENTÉS

az Európai Parlamentnek az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötésére irányuló tárgyalásokra vonatkozóan a Tanácshoz intézett javaslatával
(2010/2268(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Ana Gomes

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT AJÁNLÁSRA IRÁNYULÓ JAVASLATA A TANÁCS RÉSZÉRE	3
INDOKOLÁS	6
AJÁNLÁSRA IRÁNYULÓ JAVASLAT (B7-0615/2010)	6
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	6

AZ EURÓPAI PARLAMENT AJÁNLÁSRA IRÁNYULÓ JAVASLATA A TANÁCS RÉSZÉRE

az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötésére irányuló tárgyalásokról (2010/2268(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Ana Gomes által az Európai Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége képviselőcsoport nevében előterjesztett, Tanácshoz intézett ajánlásra irányuló javaslatra az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötéséről jelenleg zajló tárgyalásokról (B7-0615/2010),
- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötésével kapcsolatos tárgyalások elkezdésére vonatkozó 2007. október 15-i következtetéseire, valamint az Európai Tanács migrációról szóló 2009. június 18–19-i és október 29–30-i következtetéseire,
- tekintettel a Ferrero-Waldner, biztos és El Obeidi, európai ügyekkel foglalkozó titkár által 2007. július 23-án közösen aláírt egyetértési megállapodást,
- tekintettel az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötéséről szóló, jelenleg is zajló tárgyalásokra,
- tekintettel a 2004 novemberében elindított bengázi HIV cselekvési tervre,
- tekintettel az EU és Líbia között a migráció tekintetében fennálló gyakorlati együttműködésre, valamint a Bizottság és Líbia által 2010. október 4-én aláírt Migrációs Együttműködési Stratégiára,
- tekintettel az 1948. december 10-i Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel a menekültek jogállására vonatkozó 1951. július 28-i Genfi Egyezményre, valamint az 1967. január 31-i jegyzőkönyvre,
- tekintettel a Líbia által aláírt számos emberi jogi okmányra, úgymint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (1970), a gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányára (1970), a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezményre (1968), a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményre (1989), a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményre (1989), a Gyermekek Jogairól szóló Egyezményre (1993) és a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi egyezményre (1990),
- tekintettel az ENSZ Közgyűlésének a halálbüntetés alkalmazására vonatkozó moratóriumot sürgető, 2007. december 18-i 62/149. számú határozatára, valamint az ENSZ Közgyűlésének 2008. december 18-i 63/168. számú határozatára, amely a

Közgyűlés által 2007-ben elfogadott 62/149. számú határozat végrehajtását szorgalmazza,

- tekintettel az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Chartájára, és ennek azon jegyzőkönyvére, amely létrehozta az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Bizottságát; e két dokumentumot Líbia 1987. március 26-án, illetve 2003. november 19-én ratifikálta,
  - tekintettel az Afrikai Uniónak az afrikai menekültprobléma sajátos szempontjainak szabályozásáról szóló 1969. szeptemberi egyezményére, amelynek Líbia 1981. július 17-óta része;
  - tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
  - tekintettel az egészségügyi személyzet terhére Líbiában kiszabott halálos ítéletről szóló 2007. január 18-i¹, valamint a líbiai kivégzésekről szóló 2010. június 17-i állásfoglalására²,
  - tekintettel eljárási szabályzata 121. cikkének (3) bekezdésére és 97. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A7-0368/2010),
- A. mivel a továbbra is fennálló önkényes kormányzás, illetve az alapvető jogokról és szabadságokról szóló nemzetközi egyezmények rendszeres megsértése ellenére Líbiának bővülő kereskedelmi és politikai kapcsolatai vannak az EU tagállamaival, és a biztonságot és a stabilitást befolyásoló számos kérdésben – például a migráció, a közegészségügy, a fejlesztés, a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok, az éghajlatváltozás, az energiaügy és a kulturális örökség terén – partnere az EU-nak a mediterrán térségben és Afrikában,
- B. mivel több uniós tagállam szoros kapcsolatokat ápol Líbiával, és nemzeti vállalataik és bankjaik a líbiai pénzügyi befektetések európai közvetítőiként szolgálnak, és mivel 2008. augusztus 30-án Olaszország barátsági megállapodást kötött Líbiával, amely különböző területeken, többek között a migráció kezelése és a háborús és a gyarmati uralom okozta károkért való jóvátétel terén folytatott együttműködés tekintetében szabályozza a két ország viszonyát; mivel 2010. november 9-én az olasz parlament e szerződés felülvizsgálatára kérte a kormányt,
- C. mivel a jelenleg tárgyalt EU–Líbia keretmegállapodás a politikai párbeszéd megerősítésétől a migráció kezelésén, a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésén, az energiabiztonságon át a különböző ágazatokon belüli együttműködés javításáig a területek széles skáláját öleli fel, mivel a keretmegállapodás feladata lehetővé teszi a Líbia és az EU közötti politikai párbeszéd fellendítésére,
- D. mivel az emberi jogok tiszteletben tartása, a demokrácia és a jogállamiság, csakúgy mint a halálbüntetés ellenzése alapvető uniós elvek; mivel az Európai Parlament szilárdan elkötelezte magát a halálbüntetés egyetemes eltörlése mellett, és többször is sürgette a Líbiában évekig bebörtönzött öt bolgár ápolónő és a palesztin orvos halálbüntetésének

---

¹ HL C 244E., 2007.10.18., 208. o.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0246.

visszavonását, valamint az említett személyek szabadon bocsátását, elítélve emellett a líbiai és nem líbiai állampolgárokon Líbiában végrehajtott kivégzéseket,

- E. mivel Líbia ratifikálta az Afrikai Uniónak az afrikai menekültprobléma sajátos szempontjai szabályozásáról szóló egyezményét, amely 8. cikkében kiemeli, hogy ez utóbbi egyezmény az ENSZ menekültekről szóló 1951-es egyezményének gyakorlatilag az afrikai kiegészítése, valamint hogy a tagállamoknak együtt kell működniük az ENSZ menekültügyi főbiztosságával, mivel ugyanakkor Líbia nem ratifikálta az ENSZ menekültekről szóló 1951-es egyezményét, amely a menekültek átfogó meghatározását tartalmazó egyetlen nemzetközi egyezmény, és amelyhez kötelező érvényű védőintézkedések és az ENSZ menekültügyi főbiztosának hivatal részéről végzett ellenőrzés specifikus mechanizmusa is társul,
  - F. mivel elég bizonyíték van a Líbiában széles körben elterjedt gyakorlatra, miszerint nemzeti vagy etnikai származás alapján hátrányosan megkülönböztetik a vendégmunkásokat, különösen pedig faji alapon üldözik az afrikai migráns munkavállalókat, és mivel az Európai Parlament mélyszélesen aggódik a nők ellen elkövetett erőszakról jelentett esetek miatt,
  - G. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája 19. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá,
  - H. mivel Líbiát 2010. május 13-án beválasztották az ENSZ Emberi Jogi Tanácsába, és az ország számos emberi jogi dokumentumot ratifikált, és mivel ennek következtében Líbiának specifikus nemzetközi kötelezettségei vannak az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében, de idáig még nem sikerült konkrét intézkedéseket hoznia az emberi jogok megsértésével kapcsolatos esetek számának csökkentéséért, sem érdemi együttműködésbe kezdenie az ENSZ különjárási és ENSZ-egyezmény alapján létrehozott testületekkel; mivel az emberi jogok oszthatatlanok, és mégis, bizonyos gazdasági és jóléti előnyök ellenére, amelyek annak köszönhetőek, hogy az állam a nemzeti jövedelem bizonyos részét szétosztja, a líbiaiak, és a Líbiában élő külföldiek nem élhetnek a polgári és politikai jogok nagy többségével, nevezetesen a szólásszabadság, a társulás és gyülekezés, az igazságos tárgyalás jogával, a munkához való jogokkal, a nők jogaival, és a szabad választások jogával; és mivel gyakran előfordul, és különösen a migráns lakosságot érinti, az önkényes fogva tartás, a kínzás, a nem szándékos eltűnés és a hátrányos megkülönböztetés,
  - I. mivel Líbiában az állam hatalomgyakorlása nem a jogállamiságban vagy a demokratikus elszámoltathatóságban gyökerezik, és gyakran önkényes és kiszámíthatatlan magatartáshoz vezet külföldi személyekkel és érdekekkel szemben, amint az nemrégiben egy svájci üzletember és a köztörvényes bűncselekményekért kivégzett külföldiek – akiknek személyazonosságát nem hozták nyilvánosságra – esetében is történt,
1. a keretmegállapodás megkötésére irányuló jelenlegi tárgyalásokkal összefüggésben a következő ajánlásokat intézi a Tanácshoz:
- a) tudomásul veszi a Tanács azon közelmúltbeli döntését, hogy végül engedélyezi

korlátozott számú parlamenti képviselőnek az EU–Líbia keretmegállapodásról való tárgyalásra a Bizottságnak adott meghatalmazást; ugyanakkor sajnálja, hogy e döntés késett, és kéri, hogy ez EP kapjon engedélyt az összes tárgyalás alatt álló nemzetközi megállapodáshoz való hozzáférésre az EUMSZ 218. cikkének (10) bekezdésével összhangban, amelynek értelmében a Parlamentet haladéktalanul és teljes körűen tájékoztatni kell a folyamat minden állomásáról;

- b) üdvözli az EU és Líbia közötti tárgyalások elkezdését mint az EU és a mediterrán region, illetve Afrika közötti új kapcsolat kialakításának első lépését; úgy véli, hogy a Líbiával való együttműködés hasznára válik az olyan ügyek megoldásának, mint például a biztonság és stabilitás, a migráció, a közegészségügy, a fejlődés, a kereskedelem, az éghajlatváltozás, az energia és a kultúra kérdései;
- c) szorgalmazza, hogy a Tanács és a Bizottság határozottan javasolja Líbiának a menekültekről szóló 1951-es Genfi Egyezmény, és annak 1967-es jegyzőkönyve ratifikálását, ideértve az ENSZ menekültügyi főbiztosságával folytatandó teljes körű együttműködést is, annak érdekében, hogy Líbia szavatolja a migránsok megfelelő védelmét és jogait, és olyan menekültügyi jogszabályokat fogadjon el, amelyek ennek megfelelően elismerik a menekültek státuszát és jogait, különösen a közös kitoloncolás tilalmát és a visszaküldés tilalmának elvét;
- d) emlékezteti a Tanácsot és a Bizottságot kötelezettségükre, hogy szavatolják azt, hogy az EU külpolitikája teljes mértékben megfelel az Alapjogi Chartának, különösen ez utóbbi 19. cikkének, amely tiltja a közös kitoloncolást és elismeri a visszaküldés tilalmának elvét;
- e) sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kérje a líbiai hatóságokat az ENSZ menekültügyi főbiztosságának jogszerű líbiai jelenlétét biztosító egyetértési megállapodás aláírására olyan felhatalmazással, amely lehetővé teszi a szervezet számára teljes körű hozzáférési és védelmi tevékenységeinek gyakorlását;
- f) szorgalmazza, hogy a Tanács és a Bizottság garantálja azt, hogy a Líbiával kötendő visszafogadási megállapodás csak illegális bevándorlókra legyen érvényes, kizárva tehát mindazokat, akik menedékkérőnek, menekültnek, vagy védelemre szoruló személynek vallják magukat, és megismétli, hogy a visszaküldés tilalmának elve minden olyan személyre alkalmazandó, aki halálbüntetés, embertelen bánásmód vagy kínzás kockázatának van kitéve;
- g) felszólítja a Tanácsot, hogy az ENSZ menekültügyi főbiztossága által elismert menekültek esetében a megállapodással létrehozott 2010. október 4-i migrációs együttműködési munkatervnek megfelelően ajánlja fel az áttelepülés lehetőségét;
- h) felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy fokozzák az ENSZ menekültügyi főbiztossága tevékenységének nyújtott támogatásukat, miközben elősegítik azt, hogy a líbiai hatóságok tiszteletben tartsák az országban igazolványok nélkül tartózkodó migránsok esetében a nemzetközi humanitárius standard tiszteletben tartását, ide értve az ENSZ menekültügyi főbiztosságának fogvatartási központjaiba való rendszeres bejutást;

- i) felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az ENSZ menekültügyi főbiztossága (UNHCR), a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), a Migrációs Politika Kidolgozásáért Felelős Nemzetközi Központ (ICMPD) ajánljon fel olyan segítséget Líbia számára, amely az embercsempészet problémájának kezelésére irányul a régióban, különös figyelemmel a nők és gyerekek védelmére, beleértve a legális bevándorlók integrációját, valamint az országban elfogott illegális bevándorlók körülményeinek javítását szolgáló segítségnyújtást is; ennél fogva örömmel veszi tudomásul a Malmström biztos asszony, Füle biztos és a líbiai hatóságok által 2010. októberben aláírt megállapodást egy migrációs együttműködési munkatervről;
- j) sürgeti a Bizottságot, hogy az EU-Líbia Partnerségi Megállapodás céljaira használt külső pénzügyi eszközökkel kapcsolatosan minden részletes információt tárjon a Parlament elé;
- k) sürgeti a Tanácsot, hogy biztassa Líbiát a halálbüntetés moratóriumának kihirdetésére az ENSZ Közgyűlésének 2007. december 18-i és 2008. december 18-i állásfoglalásaival összhangban, a halálbüntetés eltörlésének célzatával, illetve a Líbiában 2008 óta kivégzett összes személyt tartalmazó statisztikák kibocsátására, valamint arra, hogy közölje az adott személyek identitását és az elítélésük alapjául szolgáló vádakát; kéri a főképviselőt/alelnököt, hogy mutassa meg, milyen politikai fontosságot tulajdonít az EU a halálbüntetés eltörlésének, azáltal, hogy ezt a kérdést rendszeresen megemlíti a líbiai hatóságok előtt;
- l) felhívja a Tanácsot, hogy ragaszkodjon a Nemzetközi Büntetőbíróságra vonatkozó záradék keretmegállapodásba történő felvételéhez, arra irányítva Líbiát, hogy megfontolja a Római Statútum ratifikálását;
- m) felkéri a Tanácsot, hogy ajánljon együttműködést Líbiának olyan programokban, amelyek erősítik a regionális szinergiákat a fenntartható fejlődést és az olyan környezetvédelmi kérdéseket illetően, mint például a klímaváltozás, a vízkészletek szűkössége és az elsivatagosodás;
- n) felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a keretmegállapodásról folytatott tárgyalások során bátorítsa Líbia részvételét az euro-mediterrán partnerségben és az Uniónak a Mediterráneumot érintő fő projektjeiben;
- o) felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy teljes körűen tegyen eleget az EUMSZ 218. cikkében meghatározott kötelezettségének azáltal, hogy megfelelően tájékoztatja a Parlamentet arról, mire törekszik az EU a keretmegállapodásra irányuló tárgyalások „Energia” c. fejezete szerint Líbiával folytatott „nukleáris együttműködés” címén, annak minden politikai és biztonsági vonzatát is beleértve;
- p) gratulál a líbiai egészségügyi hatóságoknak és szakembereknek a HIV-AIDS kezelésével kapcsolatosan az orvosi és tudományos kapacitás figyelemre méltó javulása miatt, amit az EU és Líbia által közösen végrehajtott bengázi cselekvési terv révén sikerült elérni, továbbá helyet ad az ilyen együttműködéseknek más fertőző betegségekre és más líbiai gyógyászati központokra való kiterjesztésére irányuló kérésnek; kéri az uniós tagállamokat, hogy terjesszék ki a szakosodott kezeléseket a líbiai betegekre is, többek között azáltal, hogy megkönnyítik a specializált európai

intézményekben történő ideiglenes kezelést;

- q) véleménye szerint a keretmegállapodásnak tartalmaznia kell a civil társadalom megerősítését, a modernizáció támogatását, a demokratikus reformokat, a független média és a független igazságszolgáltatás ösztönzését, valamint az üzleti élet, a tudományos világ, a nem kormányzati szervezetek és más líbiai szereplők számára nagyobb teret nyitó egyéb erőfeszítések támogatását szolgáló intézményi kapacitásbővítésre vonatkozó segítségnyújtást;
  - r) felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy gondoskodjanak arról, hogy a kereskedelmi célzatú programok a vállalatoknak, különösen a kis- és középvállalkozásoknak exportképességeik növelése érdekében nyújtandó, érdemi támogatásra összpontosítsanak;
  - s) felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy bátorítsák Líbiát, hogy teljes mértékben tartsa meg az ENSZ menekültügyi főbiztosi intézményébe való belépésekor tett ígéreteit, és ezáltal azt is szorgalmazza, hogy Líbia intézzon állandó meghívást az ENSZ különjárásai keretében kinevezettekhez, mint például a bírósági tárgyalás nélküli, azonnali vagy önkényes kivégzések kérdésével foglalkozó különmegbízotthoz, a kínzással foglalkozó különmegbízotthoz, a szólásszabadság ügyével foglalkozó különmegbízotthoz, a fajgyűlölet, faji alapú megkülönböztetés, idegengyűlölet és ezekkel kapcsolatos intolerancia kortárs eseteivel foglalkozó különmegbízotthoz, akárcsak az erőszakos és akaratlan eltűntetéssel foglalkozó munkacsoporthoz, valamint az önkényes fogva tartással foglalkozó munkacsoporthoz, ahogyan ezt a Líbiával foglalkozó legutóbbi egyetemes időszakos felülvizsgálat kérte; ugyanebben a szellemben kér szabad bejutást az országba az emberi jogok álfogó helyzetének független felmérése céljából;
  - t) kéri a Tanácsot annak biztosítására, hogy a schengeni vízumokat szükségtelen késedelem nélkül adják ki a líbiaiak számára, annak vizsgálatára, hogy milyen más könnyítő eljárások jöhetnek szóba, és a líbiai hatóságok meggyőzésére, hogy ez utóbbiak könnyítsék meg a vízumhoz jutást a Líbiában tartózkodó vagy szakmai tevékenységet végző európaiak számára;
  - u) javasolja egy EU-delegáció mielőbbi felállítását Tripoliban;
2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az ajánlást a Tanácsnak és tájékoztatás céljából a Bizottságnak, valamint az európai uniós tagállamok kormányainak.

INDOKOLÁS

Európa nem hagyhatja figyelmen kívül Líbiát, és nem lehet közömbös az ország fejlődése iránt. A Földközi-tenger déli partján fekvő és az 5+5 párbeszédben részt vevő Líbia stratégiai szempontból fontos az EU számára. Az Afrikai Unió tagjaként Líbiának az EU-val közös érdeke a közös Afrika–EU stratégiai partnerség végrehajtása és a fenntartható fejlődés előmozdítása Afrikában. Líbia szerepet játszik a regionális és a globális biztonság területén, többek között a szélsőséges terjedése elleni fellépés és a tengerpolitika irányítása tekintetében. 6 millió állampolgárával Líbia Afrika legnagyobb igazolt olajkészletével rendelkezik, és az EU teljes energiaimportja (kőolaj és földgáz) tekintetében Európa harmadik legnagyobb beszállítója. A kölcsönös gazdasági függőség tény: az EU Líbia legjelentősebb kereskedelmi partnere, 2009-ben teljes külkereskedelmének 70%-át az EU-val bonyolította. Líbia egyúttal az Európába igyekvő migránsok és menekültek kulcsfontosságú tranzitországa is. Európa és Líbia közös érdeke a közös kulturális örökség megőrzése. Több uniós tagállam ápol szoros kapcsolatokat Líbiával, számos vállalatuk és bankjuk szolgál a líbiai pénzügyi érdekeltségek közvetítőjeként Európában. Legalább két EU-tagállam írt alá megállapodásokat a közelmúltban Líbiával: Franciaország 2008-ban az atomenergia polgári célú felhasználása terén folytatott együttműködésről, míg Olaszország 2009-ben barátsági, partnerségi és együttműködési szerződést kötött.

2007-ben az EU és Líbia egyetértési megállapodást írt alá, amely kimondta a Líbiában fogva tartott 5 bolgár ápolónő és egy palesztin orvos szabadon bocsátását, és elindította a Líbiának a HIV/AIDS kezelésében segítséget nyújtó bengázi cselekvési tervet. A keretmegállapodásra irányuló tárgyalások 2008-ban kezdődtek meg az Európai Unió Tanácsa által a Bizottságnak adott felhatalmazás alapján, A Lisszaboni Szerződés által ráruházott hatáskörök ellenére az Európai Parlament eddig még nem tekinthetett be e felhatalmazás tartalmába.

A líbiai nukleáris program 2003. decemberi leállítására és a Lockerbie-nél, valamint az UTA-járat ellen elkövetett terrortámadások áldozatainak járó kártérítés kifizetésének elfogadása döntő hatással volt arra, hogy az ország kiszabaduljon kizsárolt helyzetéből és a terrorizmus támogatója státusából, amely elszigeteltséghez és ENSZ-szankciókhoz (kereskedelmi, fegyver- és polgári repülési embargók), valamint Tripoli és Bengázi 1986-os amerikai bombázásához vezetett.

Kőolaj- és földgázexporttól való függősége miatt Líbia nemzetközi kapcsolatainak fejlesztésére törekszik, miután hatalmas összegeket fektetett be Afrikában (az arab világhoz fűződő kapcsolata ellentmondásokkal terhelt) és nemzetközi szervezetekbe. Gazdaságának modernizálása és diverzifikálása kedvezőbb üzleti és befektetési környezetet igényel. Az ehhez szükséges jelentős politikai reformok végrehajtása azonban valószínűtlen, miközben az állam továbbra is autokratikus módon gyakorolja hatalmát.

Líbiát több mint negyven éve diktatórikus rezsim kormányozza, amelyben a hatalom egyetlen személy, a leghosszabb ideje hatalmon levő afrikai és arab vezető, Kadhafi ezredes kezében összpontosul. A líbiaiak ingyenes oktatásban és egészségügyben és támogatott lakáshoz jutásban részesülnek, élvezve az olajból származó jövedelem bizonyos mértékű szociális elosztásának előnyeit. A GDP növekedési üteme ellenére a fejlődés elmarad más olajban

gazdag országok mögött, és Líbia a régió kevésbé diverzifikált gazdaságai közé tartozik, és a külföldi beruházások továbbra is ki vannak szolgáltatva az államfő kiszámíthatatlan döntéseinek.

Annak ellenére, hogy az állam egyértelműen megállapított kötelezettségeket vállalt az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében, miután nemrégiben beválasztották az ENSZ Emberi Jogi Tanácsába, és számos kötelező jogi erővel bíró nemzetközi dokumentumot ratifikált, a líbiai nép nem gyakorolhatja az alapvető emberi jogokat és szabadságokat.

Rendszeresen végrehajtanak halálbüntetéseket. Az elmúlt években legalább öt európai állampolgár (a bolgár nővérek) került siralomházba. 2010-ben 18 személyt végeztek ki, köztük több külföldit, de személyazonosságukat, állampolgárságukat és az ellenük felhozott vádakat a líbiai hatóságok nem hozták nyilvánosságra.

Az államhatalom nem a jogállamiságon és a demokratikusan számon kérhető intézményeken alapul, és ez a külföldi személyekkel és érdekeltségekkel szembeni önkényes és kiszámíthatatlan magatartást eredményezett Líbiában, amint azt a svájci üzletember közelmúltbeli esete is mutatja. A líbiaiak és a Líbiában élő külföldiek nem élvezhetik a polgári és politikai jogok többségét, nevezetesen a szólás-, gyülekezési és egyesülési szabadságot, a tisztességes tárgyaláshoz való jogot, a munkajogokat, a nők jogait, a rendszeres szabad és tisztességes általános választásokhoz való jogot, ugyanakkor az önkényes őrizetbe vétel, a kínzás és a nem szándékos eltűnés gyakran előfordul.

Líbiának szüksége van a külföldi munkaerőre. Közel 2 millió – azaz az állampolgárok egyharmadának megfelelő – külföldi dolgozik Líbiában. A migránsokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés ugyanakkor széles körben elterjedt, mivel Líbia nem ismeri el az országban jogszerűen dolgozó személyek különleges jogállását, és nem teszi lehetővé számukra a hazautalásokat sem. A migráns nők különösen gyakran válnak hátrányos megkülönböztetés, kizsákmányolás és emberkereskedelem áldozatává.

Líbiában nincs menekültjogi törvény, így az ország jogilag nem ismeri el az üldözés elől menekülő személyek védelmének szükségességét. Ennek ellenére – noha nem írta alá az ENSZ menekültekről szóló 1951. évi egyezményét, de ratifikálta a menekültek védelméről szóló afrikai egyezményt – Líbia évekig lehetővé tette az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának működését az országban, de nemrégiben hirtelen úgy határozott, hogy bezárja annak irodáját. Ez mély aggodalomra ad okot az Európai Parlament számára, amint azt 2010. június 17-i állásfoglalásában meg is fogalmazta.

Líbia alkotmánya kimondja, hogy „a politikai menekültek kiadása tilos”. Líbia azonban több alkalommal is visszatoloncolta az országban elfogott, illegálisan tartózkodó személyeket származási országukba, figyelmen kívül hagyva az életüket fenyegető komoly veszélyeket. Az ENSZ menekültügyi főbiztossága tripoli irodájának bezárása előtt 8950 menekültet és 3680 menedékkérőt regisztráltak Líbiában. Legtöbben Eritreából, Irakból, Szomáliából, Szudánból, Etiópiából és Csádból származnak. A palesztin menekültek száma körülbelül 3700.

Az EU a keretmegállapodás részeként egy „visszafogadási egyezmény” megfogalmazását is kérte, de Tripoli nem szándékozik elfogadni azt. Tekintettel arra, hogy Líbiában rendszerszinten semmibe veszik az emberi jogokat, és tovább folytatódnak a kínzások és a halálbüntetések, elfogadhatatlan, hogy a Tanács és a Bizottság embereket erőszakkal Líbiába

visszaküldő megállapodásra törekszik.

Olaszország ugyanakkor a barátsági megállapodás értelmében ezt a gyakorlatot követi, megsértve ezzel uniós jogi kötelezettségeit. A tiltott migráció ellen fellépő, Olaszország által támogatott földközi-tengeri líbiai őrzőjáratok az emberi jogok rovására csökkentették az Olaszországba eljutó migránsok számát: 2009-ben Olaszország közel 1000 személyt küldött vissza Líbiába, miután kimentették vagy elfogták őket a tengeren; az olasz belügyminiszter szerint 2010 első három hónapjában 2009-hez képest 96%-kal csökkent az Olaszországba érkezők száma. Egy közelmúltbeli (2010. szeptember 12-i) incidens jól mutatja, hogyan veszélyeztetik a migránsok életét: a líbiai partok közelében egy Olaszország által adományozott hajót használó líbiai járőr tüzet nyitott egy olasz halászhajóra. Líbia bocsánatot kért, de az olasz belügyminiszter feltevése szerint a líbiaiak „talán összetévesztették a halászhajót egy migránsokat szállító hajóval”, mintha ebben az esetben indokolt lenne a fegyverhasználat.

Tavaly júniusban több száz menekült/migráns Eritreába való visszaküldésének lehetősége miatti nemzetközi tiltakozás hatására a líbiai hatóságok úgy határoztak, hogy az ország 18 idegenrendészeti központjából – ahol általában borzasztó életkörülmények és egészségügyi feltételek uralkodnak – szabadon engedik az összes illegális bevándorlót (több ezer embert), és három hónapos határidőt szabnak számukra az országban való tartózkodásuk legalizálására. A szűkös állás- és jogi lehetőségek miatt e személyek többsége éppen csak megél az utcán, sokan közülük haza kívánnak térni.

Líbiában a kormányzás rossz színvonalú, az állami és polgári intézmények pedig rendkívül gyengék. Az igazságszolgáltatás és a média nem független. Az utóbbi években történtek azonban kísérletek a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a kedvezőbb üzleti környezet megteremtésére és arra, hogy némi politikai teret nyissanak a civil társadalom számára.

Az EU és Líbia közötti együttműködés jelentős segítséget nyújthat a líbiai kapacitások erősítéséhez. Sikeres példa erre a bengázi cselekvési terv, amelynek révén Líbia figyelemreméltó javulást ért el a HIV/AIDS kezelésére szolgáló egészségügyi és tudományos kapacitási terén, érintett gyermekek és felnőttek életét mentve meg. A líbiaiak nagyra értékelik az eredményeket, és kifejezték szándékukat az Unióval folytatott ezen együttműködés más fertőző betegségekre és további egészségügyi központokra való kiterjesztése iránt. Az uniós tagállamokat bátorítani kell arra, hogy egészségügyi segítséget nyújtsanak a líbiai betegek számára, beleértve az európai szakintézményekben való ideiglenes kezelés megkönnyítését is.

A migráció kezelése, valamint az éghajlatváltozás és az elsivatagosodás elleni fellépés összefüggése miatt a Líbia fejlődése előtt álló kihívások nagy része csak regionális együttműködés keretében kezelhető. Elszigetelt fellépésével Líbia csak súlyosbította ezeket a problémákat, például a „Nagy emberkéz alkotta folyó” esetében, amely pótolhatatlan víztartó rétegeket merít ki. A Líbia határain túllépő, súlyos hatásokkal járó fenyegetések elhárítására az Uniónak regionális szinergiák kialakítására kell ösztönöznie Líbiát

Az EU és Líbia között jelenleg tárgyalás alatt álló keretmegállapodás hasznos lehet abból a szempontból, hogy stratégiai irányt szab, és strukturálja a fennálló kapcsolatokat, egyúttal biztosítja, hogy azokat az európai értékek teljes körű tiszteletben tartása mellett ápolják, és

előmozdítja a közös uniós érdekeket. Az atomenergia polgári célú felhasználásáról szóló francia-líbiai kétoldalú megállapodást értékelni kell annak biztosítása érdekében, hogy az megfeleljen a nukleáris fegyverek elterjedése elleni fellépésre és a biztonság garantálására vonatkozó uniós kötelezettségvállalásoknak és a NAÜ elveinek. Ami pedig az olasz-líbiai barátsági szerződést illeti, az olasz parlament 2010. november 9-én kérte annak felülvizsgálatát annak biztosítása érdekében, hogy az megfeleljen Olaszország nemzetközi kötelezettségeinek és alkotmányának, különösen a menedékhez való jog és az élethez való jog vonatkozásában.

Javasoljuk, hogy az Európai Parlament ajánlásában tegyen javaslatot arra, hogy a Tanács és a Bizottság vizsgálja felül a Líbiával folytatott tárgyalásokat alapvetően az alábbiak mentén:

- Gondoskodjanak arról, hogy Líbia **írjon alá székhelyről szóló megállapodást az ENSZ menekültügyi főbiztosságával**, és ragaszkodjanak az **1951-es Genfi Egyezmény** Líbia általi ratifikálásához.
- Ragaszkodjanak ahhoz, hogy Líbia hirdessen **moratóriumot a halálbüntetésekre**.
- Érték el, hogy a líbiai hatóságok fogadják el a **Nemzetközi Büntetőbíróság** joghatósága elfogadásának lehetőségét.
- Teljességgel elfogadhatatlan, hogy a Tanács és a Bizottság továbbra is **„visszafogadási egyezmény”** megkötésére törekszik Líbiával. Ez ellentétes az EU alapvető értékeivel és az EU Alapjogi Chartájával. A migrációs hullámok kezelésének áthárítására irányuló erőfeszítések során az EU nem tűrheti el a „visszaszorításra” irányuló vagy a migránsok/menekültek életét veszélyeztető más gyakorlatokat;
- Az Uniónak bátorítania és segítenie kell a líbiai hatóságokat abban, hogy **javítsák a legális bevándorlók helyzetét**, biztosítsanak a migránsok számára lehetőséget a tartózkodási engedélyek beszerzésére, és **lépjenek fel az emberkereskedelem ellen**. Uniós prioritássá kell tenni az országban elfogott, illegálisan ott tartózkodó személyek számára fenntartott központokban uralkodó feltételek javításához nyújtott segítséget.
- A Tanácsnak és a Bizottságnak vitát kell folytatniuk a líbiai hatóságokkal a **főbb emberi jogi problémákról**, nevezetesen a szólás-, gyülekezési és egyesülési szabadságot korlátozó jogszabályok sürgős felülvizsgálatáról; a szabályos eljárás nélkül fogva tartott személyek szabadon bocsátásáról; a fogva tartott személyek ellen elkövetett kínzások és rossz bánásmód ügyében folytatott nyomozásokról, a menekültek, menedékkérők és migránsok kizsákmányolásáról és szexuális zaklatásáról, valamint az eltűnésekkel, bírósági tárgyalás nélküli kivégzésekkel és testi fenyegetésekkel – mint a korbácsolás és az amputáció – kapcsolatos felelősségre vonásokról; a menekültek vagy migránsok olyan országokba történő erőszakos kiutasításának teljes beszüntetéséről, ahol üldözésnek vannak kitéve; az őrizet során eltűnt vagy életüket veszített személyek – például az Abu Szelim-i börtön áldozatai – számbavételéről és a családjaiknak nyújtott kártérítésről; a nőkkel

szembeni hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájának, például a házasságot, a válást, a házasságon kívüli szexuális kapcsolatokat és az öröklést szabályozó jogszabályok hatályaon kívül helyezéséről a büntetlenség elleni fellépésről, különösen a biztonsági erők felelősségre vonhatóságáról és a belső biztonsági szolgálat bírói felügyelet alá helyezéséről.

Mindezek alapján tehát Líbia stratégiai jelentősége az általa jelentett számos kihívással együtt kiemeli a Líbiával kapcsolatos átfogó uniós politika szükségességét. Az Uniónak az ügyek széles körében kell tárgyalásokat folytatnia Líbiával. Ennek a keretmegállapodásnak emellett olyan lényegi eszköznek kell lennie, amely előmozdítja a jogállamiságot, az emberi jogok tiszteletben tartását, a migránsok védelmét és a líbiai fenntartható fejlődést.

10.11.2010

AJÁNLÁSRA IRÁNYULÓ JAVASLAT (B7-0615/2010)

az eljárási szabályzat 121. cikkének (1) bekezdése alapján

előterjesztette Ana Gomes, az S&D képviselőcsoport nevében.

az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötésére irányuló, jelenleg zajló tárgyalásokról

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának az EU és Líbia közötti keretmegállapodás megkötésével kapcsolatos tárgyalások elkezdésére vonatkozó 2007. október 15-i következtetéseire, valamint az Európai Tanács migrációról szóló 2009. június 18–19-i és október 29–30-i következtetéseire,
  - tekintettel az EU–Líbia keretmegállapodás megkötésére irányuló jelenleg zajló tárgyalásokra, a nemrég aláírt Migrációs Együtműködési Stratégiára és a HIV/AIDS-szel és a migrációval kapcsolatban az EU és Líbia között jelenleg folyó együttműködésre,
  - tekintettel az 1948. december 10-i Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
  - tekintettel a menekültek jogállásával kapcsolatos 1951. július 28-i Genfi Egyezményre, valamint az 1967. január 31-i jegyzőkönyvre,
  - tekintettel az Afrikai Unió az afrikai menekültprobléma sajátos szempontjainak szabályozásáról szóló 1969. szeptemberi egyezményére,
  - tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
  - tekintettel a líbiai kivégzésekről szóló, 2010. június 17-i állásfoglalására,
  - tekintettel eljárási szabályzata 121. cikkének (1) bekezdésére,
- A. mivel a továbbra is fennálló diktatórikus kormányzás ellenére Líbiának kiterjedt kereskedelmi és politikai kapcsolatai vannak az EU tagállamaival és számos kérdésben, mint például migráció, fejlesztés, éghajlatváltozás, biztonság és stabilitás, beleértve a szélsőséges eszmék terjedése elleni küzdelmet, valamint energiabiztonság, partnere az EU-nak a mediterrán térségben és Afrikában,
- B. mivel a jelenleg tárgyalt keretmegállapodás a politikai párbeszéd megerősítésétől a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésén át a különböző ágazatokon belüli együttműködés javításáig a területek széles skáláját öleli fel,
- C. mivel az emberi jogok tisztelete, a demokrácia és a jogállamiság, csakúgy mint a

halálbüntetés ellenzése alapvető uniós elvek; mivel az Európai Parlament szilárdan elkötelezett a halálbüntetés eltörlése mellett,

- D. mivel Líbia nem írta alá az ENSZ menekültekről szóló 1951-es egyezményét, de ratifikálta az Afrikai Unió az afrikai menekültprobléma sajátos szempontjainak szabályozásáról szóló egyezményét, amely 8. cikkében kiemeli, hogy „ez az egyezmény az ENSZ menekültekről szóló 1951-es egyezményének hatályos afrikai megfelelője” valamint, hogy „a tagállamok együttműködnek az Egyesült Nemzetek menekültügyi főbiztosságával”,
- E. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája 19. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy senki „sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá”,
- F. mivel más nemzetközi emberi jogi okmányok mellett Líbia aláírta a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Egyezségokmányát (1970), a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát (1970), a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezményt (1968), a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményt (1989), a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményt (1989), a Gyermek Jogairól szóló egyezményt (1993) és a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi egyezményt (1990),
- G. mivel az emberi jogok folyamatos és súlyos megsértése ellenére Líbiát nemrég beválasztották az ENSZ Emberi Jogi Tanácsába,
- H. mivel a fent említett két pont következményeként Líbiának egyértelműen megállapított kötelezettségei vannak az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében,
- 1. a keretmegállapodás megkötésére irányuló jelenlegi tárgyalások figyelembevételével a következő ajánlásokat címezi a Tanácsnak:
  - a. sürgeti a Tanácsot, hogy az EUMSZ. 218. cikkének (10) bekezdésével összhangban, amelynek értelmében a Parlamentet haladéktalanul és teljes körűen tájékoztatni kell a folyamat minden állomásáról, a Parlamentnek is adjon a Bizottsághoz hasonló felhatalmazást az EU–Líbia keretmegállapodás megkötésére irányuló tárgyalások megkezdéséhez;
  - b. sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy ragaszkodjon ahhoz, hogy Líbia ratifikálja az 1951-es genfi Menekültügyi Egyezményt, és javasolja, hogy ajánljanak fel segítséget Líbiának az egyezmény kísérő intézkedéseinek végrehajtásához;
  - c. sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kérje a líbiai hatóságokat, hogy biztosítsák az országban az UNHCR jogszerű jelenlétet olyan felhatalmazással, amely lehetővé teszi a szervezet számára teljes körű védelmi tevékenységeinek ellátását;
  - d. sürgeti a Tanácsot, hogy ne folytassa tovább a tárgyalásokat Líbiával a

visszafogadási egyezményről, mert embereket olyan országba visszaküldeni, ahol igazoltan rendszeresen megsértik az emberi jogokat és érvényben van a halálbüntetés az EU emberi jogok védelmére vonatkozó kötelezettségeinek megszegése lenne; felkéri továbbá a Tanácsot, hogy nyújtson a líbiai menekülteknek egy az európai uniós tagállamokban történő letelepedésre vonatkozó programot és javasoljon olyan intézkedéseket, amelyekkel kezelhető a régióban az embercsempészet problémája, különös figyelemmel a nők és gyerekek védelmére;

- e. sürgeti a Tanácsot, hogy mozdítsa elő a líbiai halálbüntetés moratóriumáról szóló megállapodás létrejöttét, amely elvezethet a halálbüntetés eltörléséhez, és szólítsa fel a líbiai hatóságokat, hogy szolgáltatassanak információt és statisztikát arra nézve, hogy 2008 óta hány embert végeztek ki az országban;
  - f. felkéri a Tanácsot, hogy erősítse meg a regionális együttműködést a fenntartható fejlődés és az olyan környezetvédelmi kérdéseket illetően, mint például a klímaváltozás, a vízkészletek szűkössége és az elszivatagosodás;
  - g. véleménye szerint a líbiai modernizációs törekvések támogatására, a demokratikus reformok ösztönzésére és a politikai tér szélesebbre nyitására a keretmegállapodásnak tartalmaznia kellene a civil társadalom megerősítését szolgáló intézményi kapacitásbővítésre vonatkozó segítségnyújtást;
  - h. javasolja EU delegáció felállítását Tripoliban;
2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az ajánlást a Tanácsnak és tájékoztatás céljából a Bizottságnak, valamint az uniós tagállamok kormányainak.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	9.12.2010
A zárószavazás eredménye	+: 52 -: 0 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Gabriele Albertini, Frieda Brepoels, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Takis Hadjigeorgiou, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Nicole Kiil-Nielsen, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Eduard Kukan, Alexander Graf Lambsdorff, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Vincent Peillon, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Charles Tannock, Inese Vaidere, Graham Watson
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Elena Băsescu, Emine Bozkurt, Hélène Flautre, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Liisa Jaakonsaari, Elisabeth Jeggle, Indrek Tarand, Traian Ungureanu, Janusz Władysław Zemke
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Eleni Theoharous